

osebni element od zapažanj, kakor ni končno brez važnosti njegov odnos do zapažanja in do kolektiva, ki ga hoče karakterizirati. Brez pretiravanja lahko rečemo, da so ugotovitve iz področja spekulacije vedno le teze, ki jih lahko potrdi ali ovzre še kontrola, izvedena s kolektivom.

Eksperiment s statistično obdelavo ima povsem drugo lice. Prvo, kar dela eksperiment objektivnejši od opazovanja, je eliminiranje osebnega vpliva po znanstveniku. Čim pa se pridruži eksperimentu še statistika, se prepriča preročno posploševanje. Ugotovitev je statistično dognana samo takrat, če se je pokazala kot večinska oblika v proučevanem kolektivu. To se pravi: najmanj 67 % eksperimentov mora pokazati isto lastnost, preden jo znanstvenik aplicira na kolektiv. Eksperiment s statistiko karakterizira torej vedno samo dejstva, ki označujejo lastnosti kolektiva.

Po zaslugi pokretašev je dobila sociologija slovenskega šolarja konkretne oblike. V naši oficijelni pedagogiki se je sociologija omejevala le na teorije o okolju ali miljeju. Vse te teorije pa le bolj naštevajo vrste raznih okolij, zelo malo ali nič konkretnega pa ne povedo o vzrokih in posledicah, ki jih rode v vzgojnem svetu. Po proučevanju pokretašev pa stoje pred slovenskim učiteljem drobni zvezki »Prosvete« s konkretnimi razmerami slovenske socialne sredine. Vsakdo mora priznati, da dobiva iz tega gradiva bogata spoznanja o tem, v kakšnih razmerah živi slovenska šolska mladina. Na osnovi socioloških podatkov se odpirajo slovenskemu učitelju tudi pogledi pri njegovem praktičnem delu:

1. Po socialnih razmerah šolske mladine se odkriva učitelju pogled na splošno družbeno stanje sodobnosti. Le malo zdravega razmišljanja more osvetliti vsakomur navidezno tako komplicirana dogajanja.

2. Vzoredno s socialnimi razmerami mora pri slovenskem učitelju zrasti stavba nove, slovenskim socialnim razmeram odmerjene šole.

3. Z novimi pogledi stopa učitelj pred svoje učence, ki mu ne morejo biti samo talentirani in neumni, marljivi in leni, čisti in umazani... marveč ve, od kod in zakaj je tako.

4. Končno pa menda vendar dozoreva prava misel o novodobnem šolskem delu (principi: življenjskosti, dela, celosti...), ki ne more biti samo sklop metodičnih in didaktičnih načel, ampak mora temeljiti na globljem vsebinskem smislu.

Pokretovo delo o socialnih razmerah temelji na ekonomiji. Ta je bila doslej skrita v teorijah o okolju ter ni nikoli v najmanjši vlogi nastopila v slovenski pedagogiki. Pri pokretovem delu pa je kot pomočnica sociologije odigrala zelo važno vlogo. Z vsa jasnostjo je pokazala, da se na narodni kolektiv ne more gledati z nekim enotnim merilom, marveč je treba upoštevati socialne razrede, ki so se razvili v narodnem kolektivu iz liberalnogospodarskega produkcijskega sistema. V sociološki zgradbi pa so posamezni socialni razredi tudi podrobno karakterizirani, končno pa po statistični metodi povezani v povprečno stanje celotnega slovenskega naroda.

Pri razvrstitvi sociološkega gradiva je opravila levji delež vitalna statistika. Na tem mestu o njej ne bom razglabljal, ker je njeno važnost v pokretovi rubriki podčrtaval že tov. Debevec. Poudariti bi hotel le neko važnost, ki je ne smemo prezreti. Pokretaši so bil med prvimi Slovenci, ki so metodo vitalne statistike uvedli in tudi razložili (»Prosvete«

o telesnem razvoju slovenskega otroka). Pri razlagi te metode so opravili hvaležno delo na polju slovenske statistične terminologije. Pri delu so čestito pogrešali pedagoško terminologijo, ki je pri nas zelo zamarnjena in podvržena samovoljnosti pedagoških delavcev. Prav v zadnjem času opažamo vnašanje novih terminov, ki pedagoškega dela ne lajšajo, marveč otežkočajo, ker z novimi termini ne determinirajo tudi stvarno nekaj novega, ampak samo lepjo nove napise starih dejstvom.

Vrhunec dela iz prve etape proučevanja slovenskega šolarja pomenja analiza telesnega razvoja slovenskega otroka in postavitve začasne norme za težo in višino.

S tem delom je bila zamašena vrzel, ki zevala pri redkih narodih, slovenski narod pa je stopil med tiste kulturne narode, ki čutijo, da je treba bodočnosti naroda zagotoviti z znanstvenim zasledovanjem rasti njegove osvežujoče sile, t. j. mladine. S tem delom pa se pri nas ponaša učiteljski stan, ki

je opravil sicer delo, ki se tiče tudi njega, vsekakor pa to ni bila samo in izključno njegova naloga.

Opravljeno delo ima še veliko pozitivno stran, ki gre v prilog slovenskemu učiteljstvu kot stanu. V dobi, ki pomenja notranje vrenje in presnavljanje družbe, ko omahujejo ljudje na vseh koncih in krajih ter se predajajo nevidni usodi in pesimizmu, se je znašlo učiteljstvo, zapostavljeno od gornjih družbenih plasti, ki mu hočejo naprtiti z umazano demagogijo krivdo za težek položaj malega človeka. Šlo je tiho preko lažnih očitaj, ki jih bo razkrinal čas, k resnemu delu, na čigar osnovi se bo morala nekoč graditi slovenskemu šolarju boljša bodočnost. Učiteljstvo se je iztrgalo nepotrebnemu pesimizmu in obsodilo statiko. Iz sodobnega družbenega dogajanja zajema kriterij za boljšo ureditev bodočnosti. In kar je glavno: z anketiranjem, s predelavo in z interpretacijo ugotovljenih dejstev se dviga izobrazbena in kulturna raven slovenskega učiteljstva.

Vladko Majhen

Iz listov

— I Draginja v luči indeksov cen, je naslov članka v »Jutru« z dne 12. jan. 1941, ki je v njem priobčen tudi sledeči indeks:

Gibanje indeksa cen v trgovini na debelo in na drobno ter indeksa življenjskih stroškov je bilo od izbruha vojne naslednje:

	Indeks cen v trgovini na debelo (1926=100)	na drobno (1930=100)	Indeks življenjskih stroškov (1937=100)
1939:			
avgust	76,8	89,3	107,7
september	76,6	90,0	—
oktober	80,1	91,8	—
november	86,8	98,7	—
december	90,9	100,8	114,8
1940:			
januar	93,3	104,2	—
februar	94,9	106,0	—
marec	98,5	108,2	121,9
april	102,4	110,9	—
maj	102,8	113,1	—
junij	105,8	115,0	133,5
julij	108,3	115,1	—
avgust	121,2	120,4	—
september	129,4	127,2	135,0
oktober	132,1	132,4	140,4
november	136,6	138,8	147,5
december	143,9	147,0	150,0

povečanje od dec. 1939 + 58,3 % + 45,6 % + 30,6 %
povečanje od avg. 1939 + 87,1 % + 64,7 % + 39,2 %

Ponovno je v decembru zabeleženo občutno povečanje indeksa cen rastlinskih proizvodov in sicer za 7,8 na 195,6 točke nasproti 90,7 točke pred enim letom in 75,7 točke v avgustu 1939 pred izbruhom vojne. Od avgusta 1939 do konca lanskega leta se je torej indeks rastlinskih proizvodov povečal za 159 %.

— I V enem letu se je obutev podražila za 120 %. Strokovnjaki zagrebške Delavske zbornice so izračunali, da so se življenjske potrebe v zadnjem letu silno podražile. Hrana se je podražila za 79,30 %, obleka in obutev pa celo za 120,85 %. Edino stanovanja in razsvetljava so se podražili za okrog 10 %. (»Slov. narod« 13. jan. 1941.)

hranil bom milo in britev in kravate. Tudi se ne vidi tako natanko, če je srajca oguljena in preprana. Zaradi nogavic in drobnarije pa res ni bilo mogoče drugače — spet sem zadržal pas za eno luknjo. Ne vem, nobene luknje ne morem napraviti v njem. Preveč jih je že.

Potem so tukaj otroci in za te je ravno težje precej omajano. Nič ne rečem, moji niso še toliko zrasli, da bi morali kam v šole, pa je vendar nekaj sitnosti. Rastejo s cenami vred in zastran primanjkljaja mi gre. Da bi poskusil s posojilom, tega nikar. O dolgovi nimam dobrega mnenja. In kadar nisem vedel, kaj je treba, sem stisnil zobe in zadržal eno luknjo.

Seveda, bili smo vsi zdravi, to se pravi, po proračunski možnosti. To srečo imamo še, da uravnavamo bolezen po proračunski možnosti. Namreč bi moral že davno popraviti zobe, oba bi jih moral, jaz in žena, pa jih nisva, ne zaradi malomarnosti, o za vse dobro veva, tudi v časnikih sva že neštetokrat brala, kako je s temi zobmi in predavanja sva poslušala in neštetokrat sva ugotovila, da je vse neobhodna potreba, pa je z najinimi zobmi kot z ljubljansko bolnico v državnem proračunu — ne pridemo zlepa skupaj. In je prav tako z mojimi očmi, zdj se mi, da sem kratkoviden, pa ne morem do naočnikov. In je še sreča, da si nisem nikoli noge zlomil in da me ni doletelo kaj drugega. Tudi za to bi moral zadržati pas.

Moj pas nima nobene luknje več. Ne vem, kaj bo še prišlo. Lahko se zgodi marsikaj, na primer premetitev — no, to je, kar se tiče pasu, kakor potres. Greš, ne veš, kam, ne veš, s čim. Miklavž in božič sta letos odpadla, ta dva nista nič krija pri pasu, pa bodo prišle še kake druge stvari, ljudje se zmeraj domislijo česa posebnega, mogoče bodo poplave ali kaj drugega. Kako bo zaradi pasu, še ne vem gotovo. Na vsak način si bom moral pomagati. Najbrže bom vzel navadno vrčico.

Ali pa bom brez pasu.

Zadnje bi bilo še najbolje.

— I Na radeški šoli potrebujemo moške učne moči. Z odhodom g. Bratoka in upravitelja g. J. Božiča je ostala radeška šola brez moških učnih moči. Ostale so same učiteljice, ki imajo zlasti težave z učenjem obrtne šole. Sedaj smo dobili zopet novo učiteljsko, ki je bila premeščena iz Tuhinja. Tako imamo sedaj na radeški šoli kar 8 učiteljic, pa nobene učitelja. Mislimo, da bi prosvetna oblast morala gledati pri razdeljevanju učiteljskih mest tudi na to, da bodo na šolah tudi moške učne moči. (»Večernik« 11. jan. 1941.)

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

— pev Obvestilo. Članstvu UPZ sporočamo, da bo prihodnji pevski tečaj 2., 3. in 4. februarja t. l. v Ljubljani. Zaradi nastopa v proslavo 15letnice obstoja UPZ meseca aprila je tečaj strogo obvezen za vse članstvo pevskega zbora. Na tečaju bo predaval novi dirigent Drago M. Šijanec o delu v mladinskem zboru. V teku prihodnjega tedna bo prejelo članstvo pevskega zbora okrožnico z vsemi važnejšimi sklepi o delu UPZ v tekočem poslovnem letu. — Tajnik.

Stanovska organizacija JUU

Dabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO SKOFJA LOKA bo zborovala v soboto, 18. januarja 1941, s pričetkom ob osmih v prostorih drž. ljudske šole v Skofji Loki. Dnevni red: Nagovor predsednika, poročilo o banovinski skupščini, situacijsko poročilo in dvoje predavanj. Tovarišica Pavčeva bo razpravljala o temi »Za ljudstvo v šoli in izven nje«, drugo predavanje bo o RK, zlasti iz ozirov na bolničarske tečaje. Polnoštevilno! — Odbor.

Poročila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA je zborovalo dne 14. decembra 1940 na Jesenicah ob navzočnosti 48 članov in članic.

Tovariš predsednik je otvoril zborovanje in pozdravil navzoče.

Pred prehodom na dnevni red se je spomnil smrti blagopokojnega dr. Antona Korošča, ki si je s svojimi nesmrtnimi deli stekel nemiljivih zaslug za narod in državo. Ob koncu govora je pozval navzoče, da počaste spomin velikega pokojnika z eno minutnim molkom.

Soglasno je bil sprejet predlog, da zbrano članstvo pošlje sozlačno brzojavko predsedstvu ministrskega sveta v Beogradu.

Odpadle so vse ostale točke dnevnega reda izvedenih predavanj.

Predavatelj tov. Kunst Vili je v nad enournem predavanju seznanil navzoče o pouku elektrike v sodobni šoli. Svoje nadvse zanimivo predavanje je podkrepil s poskusi na električnih aparatih, ki jih je v ta namen prinesel s seboj. S predavanjem je dokazal, da je strokovnjak na polju elektrike kakor tudi vzgojitelj, ki zna vzbujati v učencih zanimanje tudi za predmet, ki je bil v stari šoli manj zanimiv. Dokazal je navzočim tovarišem, da nima pravilni pouk o elektriki samo praktičen pomen, temveč tudi vzgojen z vzbujanjem otrokovega veselja in volje do dela, z navajanjem na štednjo in drugo. Opozoril je na svoje načrte za šolo in dom, ki imajo še poseben pomen za učiteljstvo in učence, ker se dajo z majhnimi stroški urediti. Svoje predavanje je na žalost moral skriti. — Tovariši so z največjim zanimanjem sledili predavateljevemu izvajanjem, ter je žel tovariš predavatelj ob sklepu obilo priznanja in zahvalo predsednika.

Opazilo se je, da si članstvo želi takih predavanj, ki imajo zanj praktičen pomen in, da je naveličano večnega teoretiziranja, zato je tovariš predsednik naprosil tovariša predavatelja, da na prihodnjem zborovanju predava o risanju v sodobni šoli in tudi v razredu praktično pokaže sodobni pouk risanja. Članstvo poziva, naj se zborovanje pridno udeležuje.

Končno se je sklenilo naj bo prihodnje zborovanje začetkom meseca februarja — na kar je tovariš predsednik zaključil zborovanje.

Bulovec Alojzij, preds. Rutar Ludvik, taj.

— pev Občni zbor UPZ. Dne 6. januarja t. l. se je vršil v prostorih Glasbene Matice v Ljubljani občni zbor UPZ, na katerem so bili med drugimi sprejeti tudi sledeči važnejši sklepi: 1. UPZ proslavi 15letnico svojega obstoja s koncertoma slovenske glasbe v Ljubljani in Mariboru. 2. Za članstvo UPZ se uvede obvezen domač studij skladb. 3. Članstvo UPZ se je zaradi polovičnega odtegljaja dinarskega prispevka prostovoljno odreklo do nadaljnjega enemu delu svojih potnih stroškov. 4. Na šolah, kjer službujejo člani UPZ, naj se ustanove mladinski pevski zbori. Na šolah, kjer pa že obstajajo, naj člani pevskega zbora pomagajo pevovodji pri njegovem delu. V to svrhu bo UPZ uvedel strokovna predavanja. Predavali bodo najvidnejši delavci na našem glasbenem polju. 5. Sreskim društvom bo UPZ razposlal posebno okrožnico o delu in stanju pevskega zbora po odtegljaju. 6. Agitacijo za UPZ po sreskih društvih prevzamejo posamezni člani pevskega zbora. 7. V upravni odbor so bili izvoljeni naslednji tovariši in tovarišice: predsednik Anton Faganeli, podpredsednica Mara Petrovič, tajnik Vinko Rupnik, gospodar in arhivar Gabe Lumbar; odborniki: Tone Ljubič, Zora Zdešar in Maks Zitnik; namestniki pa Vida Kneisel, Ludvik Andolšek in Ivan Dodič. 9. Nadzorni odbor: Adolf Kocuvan, Juro Toplak in Suštar Marija. 10. Artistični odbor: Radovan Gobec, Ferdo Skok, Tone Ljubič, Anton Faganeli in Rupnik Vinko.

— pev Zadnji pevski tečaj. Zadnji pevski tečaj se je vršil v dneih od 6. do 9. jan. 1941 v prostorih Glasbene Matice v Ljubljani. Udeležba je bila zadovoljiva, mnogo članstva pa je opravilo svojo odsotnost z boleznijo. Novi dirigent Drago M. Šijanec je sestavljal popolnoma nov koncertni program, ki ga je članstvo na tečaju že študiralo. Udeleženci so vzeli s seboj celoten koncertni program za domač študij, ostali ga bodo prejeli v teku prihodnjega tedna. Tečaja v februarju in marcu sta pripravila za jubilejni nastop v aprilu. — Tajnik.

Šolski radio

— Torek, 21. januarja 1941, ob 14.15. uri. Kramljanje z mladino; g. Miroslav Zor.

— Petek, 24. januarja 1941, ob 11. uri. Z gluhoonemimi po Sloveniji; strokovni učitelj g. Vinko Rupnik. Sodeluje g. Ciril Sitar, bivši gojenec ljubljanske gluhoonemnice, sedaj tiskarnar v Ljubljani.

— V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 19. januarja 1941, ob 17. uri predaval g. inž. C. Jeglič: Več dobre zelenjave!

v stiski, letos je zgradil novo vilo, koliko je imel z njo skrbi in težav — zdaj bi ga res ne smeli nadlegovati še s kulturo.

In sva se zmenila z ženo, letos naj kar ostane pri starem, nič ne bomo spremenili, naj pač malo zadržim pas.

In sem prvič zadržim pas zaradi kulture.

Potem so prišli čevlji.

S čevlji je tudi križ.

»Bos ne moreš v šolo, kaj bodo ljudje rekli« je skrbelo ženo.

Zastran ljudi mi ni dosti, ljudje mi ne bodo nič rekli, to vem. Saj vendar zmeraj učim v šoli, da je zdravo, če hodi človek bos. Večina mojih kmetov poleti tudi hodi. Čemu bi torej ne hodil še jaz? Ampak pride zima in zaradi čevljev ne morem ostati doma, za take stvari se zaenkrat ne dobi dopusta. Štel sem in računam, to je bilo več dni in mi je delalo več pregrevanje kot enačbe s tremi neznanikami in žena me je priganjala. Ženske imajo sploh slabo lastnost, da jih skrbijo čevlji. Sprevidel sem, da ne gre drugače.

»Bom pa še malo zadržim pas,« sem rekel.

In sem ga zaradi čevljev tudi pošteno zadržim.

Potem je prišla obleka. Za suknjo nič ne rečem, od poroke jo imam in vsako leto se tolažim, da bo eno zimo še vzdržala. In vzdržala je že precej zim, nemara jo bom še enemu izmed sinov dal za doto. Hitro rastejo, cene pa še hitreje, mislim, da se ne bodo mogli dohajati. Plače so namreč obstale, so še edina stvar na tem božjem svetu, ki notira po stari predvojni ceni. Seveda, za gledališče ali za promenado taka suknja ni. No, gledališče imamo pri nas v kuhinji in promenada je precej velika, greš po hosti in dolgo vrsto ur ne srečaš nikogar. Na kmetih smo vsi enaki. Razen Pimožarja. Ta ima seveda usnjat suknjič in s kožuho vno je podložen, kakor se za zimske čase spodobi. Suknja bi torej potrpela. Tudi z obleko sva se še nekako pogodila, nekoliko manj jo bom tiral in bo še vztrajala, vsaj, dokler ne pade London in bomo spet lahko dobivali angleško suknjo. Pa so še srajce in druga drobnarija, pogledaš okoli sebe in je ni več. Zastran kravate sem itak že sklenil, da bom pustil brado rasti, pri-

Hofbek E., preds. V. Perpar, tajnik.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO BREŽICE je zborovalo dne 14. decembra 1940 v ljudski šoli v Brežicah.

Navzočih je bilo 42 članov in članic. Po uvodnih formalnostih sta podala tov. predsednik in tov. blagajnik poročilo o banovinski skupščini. Slednji je podrobneje orisal potek in delo v gospodarskem odseku, ki mu je tudi sam prisostvoval. Tov. predsednik je v svojem poročilu izjavil, da ni glasoval proti proračunu, ker se je iz poteka skupščine prepričal o nujnosti članarine vsaj v dosedanji višini. Ta njegov stopopek je oporekala tovarišica Zupančičeva, češ, da postopanje delegatov ni bilo pravilno, ker sta bila na zadnjem občnem zboru poverjena z naročilom, da glasujeta za znižanje članarine. Na to njeno izjavo je odgovoril tov. predsednik,

da je že v svojem poročilu dovolj podrobno obrazložil svoj korak, ki je bil v tem pogledu po njegovem mnenju popolnoma upravičen. S to izjavo se je zadovoljila tako tov. Zupančičeva, kakor tudi ostali člani. Poročiloma o skupščini je sledilo predavanje tov. Ledineka »O osnovah sodobnega šolskega dela«, kateremu je članstvo sledilo z velikim zanimanjem ter njegova temeljita izvajanja, podkrepljena s primeri iz njegovega šolskega dela, nagradilo z velikim aplavzom. Z veseljem je vzelo članstvo na znanje, da bo ob prvi priliki še podal drugi del svojega referata.

Pri predlogih se je razpravljalo najprej o društveni prireditvi, ki naj bi bila prihodnje leto v maju ali juniju povodom polnoletnosti Nj. Vel. kralja Petra II. Za določitev podrobne sporeda te prireditve se je izvolil odbor štirih članov in to: tov.: Zupanova, Dernač, Sancin, Vidmar.

Tov. Aparnik je podal poročilo o reorganizaciji »Učiteljske tiskarne« in njenem delu ter vabil članstvo naj podpirajo to podjetje, ki je last učiteljstva.

Prihodnje zborovanje je predvideno v februarju v Brežicah.

Da bi se poživilo delo na naših zborovanjih, izražamo željo, da se jih tudi članstvo iz zahodnega dela našega sreza udeležuje številneje.

R. Ivanuš, preds. Rozin-Tomše, tajnica.

— + JUU SRESKO DRUŠTVO PTUJ je zborovalo v soboto, 14. decembra m. l., ob 9. uri v Mladiki v Ptuj. Zborovanja se je udeležilo 95 članov, to je 58,64 %.

Po pozdravu na navzoče je tov. predsednik uvodoma prečital odlok kr. banske uprave, ki dovoljuje zborovanja. — Poročilo predsednika o banovinski skupščini, o delu sekcije in o organizacijskem gospodarskem stanju je članstvo z zadovoljstvom vzelo na znanje. K poročilu o okoliščinah in stanju akcijskega odbora je članstvo zavzelo soglasno odobrilno stališče in naziranje sekcijkega vodstva. Izrazilo je željo, naj vztraja banovinski akcijski odbor na svoji dosedanjih poti ter mu je hvaležno za vse dosedanje delo. Postopanje centralne glede centralnega akcijskega odbora je članstvo vzelo na znanje in odobrilo. Z odobravanjem je članstvo tudi sprejelo poročilo vztrajanja sekcijkega vodstva glede ustvaritve enotne jugoslovenske učiteljske organizacije in zblizanja s tovariši Hrvati.

Tovariš nadzornik Vizjak Ciril je nato prečital razpis banske uprave, zadevajoč osnutek seznama najpotrebnejših učil, ki naj bi jih imela vsaka tudi najmanjša ljudska šola. Stavljena in osvojen je bil po kratki debati predlog, da dobij vsaka šola en prepis seznama, ki ga pri učiteljskem svetu razmotriva in pri prihodnjem zborovanju nato stavi predloge v izpolnitve.

Nato se je v obliki debate, ki jo je vodil tovariš nadzornik Vizjak, vršila razprava o vzrokih padanja leve pisave in lepih spisnih oblik. Po ugotovitvi glavnih ovir uspešnega lepopisnega pouka, ki jih je izneslo učiteljsvo in ki so: premala paznja na pravilno pisanje sploh; obilica nagle pisanja pri realijah; nesistematično slab material, zlasti monopolni zvezki; manjša pozornost za uporabo pisalnih sredstev; okornost otrok; prevelika obremenitev otrok s fizičnimi deli doma; nervoznost otrok itd. je tovariš nadzornik nakazal pot, po kateri bi izboljšali s pravilnim in smotnim lepopisnim poukom pisavo ljudskošolske dece. K zaključku se je ugotovilo, da je potrebno: 1. Temeljiti pregled pismenih izdelkov; paznja na lično obliko, oblikovne pogoje; zahtevati je lepo in pravilno obliko črk; površni izdelki naj se ponove; ker zgledi vlečejo, naj se učitelj prizadeva, da piše lepo. 2. Narečne realne snovi v dnevnikih je treba omejiti, nadomestiti naj se s dispozicijo, ilustracijami ali legendo; upošteva naj se načelo samodelavnosti. 3. Na šoli mora biti program sistematičnega in načrtnega dela. V učencih je zbuditi zanimanje za vestno in temeljito pripravo. 4. Vaje za urjenje ročne spretnosti; pokazati sestavne dele v veliki, pretirani obliki; vaje v zraku, na papirju ali na tabli; opozarjanje na črkovne elemente. 5. Tehniški pripomočki: peresnik, pero (krogličasto pero), papir (zvezki); priporočljive so lepopisne mape. 6. Pravilno držanje trupa.

Največ debate je izzvalo vprašanje pedagoške škrinjice, kako se je obnesla nova odredba glede poletne olajšave pouka. Soglasno se je ugotovilo: da je šolski obisk olajšavev skrajno slab, da ta novost slabo vpliva i na obisk ostale dece; uredba o obravnavi zamud je neprimerna in je nujno, da se uredba spremeni, izločijo naj se domači činitelji, zamude se naj obravnavajo oblastveno in to po učiteljskih svetih in po srezih. — Debata o kurivu in pavšalu kuriva učiteljsvu je ugotovila, da je sedanja normirana količina pre-majhna, cena današnjim razmeram zelo neprimerna in da bi bilo pravilneje, če bi učiteljstvo prejemale kurivo v naturi. — Bil je iznesen še apel, naj organizacija stori vse in naj vendar javnost in merodajni činitelji uvidijo, da je stanje uradništva več kakor nezno in da je povišanje prejemkov drž.

uslužbenstvu državljanska in nacionalna nujnost.

Ko je tovariš predsednik sprejel vest, da je preminul prosvetni minister dr. Anton Korošec, je pozval zborovalce, da v znak žalovanja vstanejo in zakličejo velikemu sinu slovenskega naroda, borcu za Jugoslavijo, Slovencu in Jugoslovanu trikratni »Slava!«. Nato je predsednik zborovanje zaključil.

Prihodnje zborovanje se bo vršilo v soboto, 8. februarja 1941.

Preds.: Zupančič Drago. Tajnik: St. Stanič.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO SV. LENART V SLOVENSkih GORICAH je imelo svoje zborovanje v soboto, dne 14. decembra 1940, na državni ljudski šoli pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, ob udeležbi 36 članov oziroma članic.

Po uvodnem pozdravu je tov. predsednik posebej pozdravil novopristopivše tovariše ter prečital odlok o zopetni dovolitvi zborovanj. Nato je podal obširno poročilo o poteku banovinske skupščine ter o njenih sklepih.

Po poročilu se je razvila živahna debata, v kateri je delegat dajal odgovore na vprašanja o svojem postopku na skupščini. V debato sta posegala tov. Majhen in tov. Kert.

Blagajnik je podal poročilo o stanju blagajne ter pri tem pozval navzoče članstvo, naj redno plačuje svoje prispevke.

Sledilo je predavanje tov. predsednika o zgodovini Sv. Lenarta v Slov. goricah. Predavanje je bilo zanimivo in izčrpno, izneseni podatki bodo lahko služili učitelju, ki ni domačin, za snov pri zgodovinskem in domoznanskem pouku. Tov. Kert je tudi predlagal, da naj se zbere gradivo še za ostale kraje Slov. goric, uredi in izda.

Pri slučajnostih je bil soglasno sprejet sledeči sklep:

Protestiramo proti napadu na delegacijo v uvodniku »Po skupščini«, kjer se napadajo delegati radi glasovanja proti sekcijskemu proračunu, ker je bilo našemu delegatu naročeno s strani članstva, da tako postopa.

Pri prihodnjem zborovanju naj pripravi članstvo vprašanja za škrinjico.

Ker so po dolgem času spet dovoljena naša zborovanja, pozivamo vse članstvo, da se jih redno udeležuje ter na ta način aktivno sodeluje v skupni borbi za izboljšanje našega stanovskopolitičnega in materialnega položaja s posebnim ozirom na kritične čase, v katerih živimo!

Rogl Fran, preds. Jurjašević R., tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO GORNJI GRAD je zborovalo v soboto, 14. dec. 1940, v Mozirju ob navzočnosti 32 članov od 49. Na novo je pristopila tovarišica Vrhovec Olga iz Radmirja. — Tov. predsednik je takoj v uvodu javil, da je ta dan preminul prosvetni minister dr. A. Korošec, orisal je njegovo življenjsko pot in podčrtal pokojnikove zasluge za ustvaritev skupne države Slovencev, Hrvatov in Srbov. Nato je pozdravil tov. sreskega šol. nadzornika Kotnika Zorka in izrazil željo za trajnim sodelovanjem z njim, kadar bo treba prinašati deleže k skupnemu napredku okraja. Cestital je tov. Petraču in tov. Mašetu — kakor tudi drugim, ki jim poprej ni imel take prilike — ob prejemu odklikovanj reda Sv. Save IV. stopnje. Besedo je povzel g. sreski načelnik. Po krajšem nagovoru, ki je v njem izrazil posebno veselje, da je delo odklikovanih učiteljev in s tem učiteljsva sploh našlo priznanje na višjem mestu, je izročil odklikovancema odklikovanji. Tov. predsednik se mu je zahvalil za lepe besede in prešel k poročilu o banovinski skupščini, po katerem se je ugotovilo, da je kot delat društva na banovinski skupščini dosledno zastopal naloge in interese tukajšnjega članstva. — Zaradi težkega materialnega položaja učiteljsva, ki se neprestano nanaglo slabša, pozivamo vodstvo sekcije, da stopi v stik z drugimi organizacijami in zahteva pri merodajnih činiteljih energične mere proti navijanju cen in zvišanje uradniških plač. Pridružujemo se resoluciji sreskega učiteljskega društva v Murski Soboti z dne 4. decembra 1940. Sekcija naj izposluje tudi izplačilo zaostale stanarine poročenim učiteljem. »Nekaj splošnih pripomb k preosnovi ljudskega šolstva« je podal tov. nadzornik Kotnik. Ravnatelj je poudaril prednost številnejših, dobro opremljenih, nižje organiziranih šol z zadostnim številom učiteljsva pred posameznimi »šolami — palačami«. Vsi učenci naj v šoli dobijo brezplačno vse potrebne učne knjige, pri nabavi katerih naj odloča kvaliteta in ne ime sestavljalca. Snov, ki naj je bo manj in naj bo predvsem vzgojna in življenjska, naj ne bo za vse tako različne kraje naše države enotna. Splošni učni načrt, ki naj določuje predvsem smotre šolskega dela, naj uvede banovinske učne načrte, v okviru katerih naj vsaka šola izdela svoj krajevni učni načrt. Zelo občutno je po šolah pomanjkanje sodobnih učil in novejšje literature po razrednih in učiteljskih knjižnicah. Za dražjo pedagoško literaturo naj se uvedejo zopet sreske učiteljske knjižnice. Šolsko delo je v veliki meri ovirano tudi zaradi nestalnosti učiteljsva in pogostih iz-

ostankov učencev, ki pa jih v okviru §§ 61. in 62. ni mogoče omejiti. Obravnava zamud naj se zopet prenese na sreska načelstva. — Potrebna je revizija šolske uprave, ki naj se poenostavi z ukinitvijo »Prosvetnega glasnika« in uvedbo šolskega vestnika, ki naj vsebuje čim več od sedaj posamezno prihajajočih odlokov, razpisov itd. in ki naj ga izdaja banovina. — Za ljudskošolske nadzornike naj se postavljajo le učitelji ljudskih šol. Šolska uprava naj se loči od politične. Pri preosnovi šolstva naj se upoštevajo vsi merodajni činitelji. — Tov. nadzornik pojasni vprašanje glede pomanjkanja drv za šole. — Določi se, da bo naslednje zborovanje v Radmirju.

Hudales Oskar, predsednik Gerkman Stane, tajnik.

Učiteljska tiskarna

—t Nazorno učilo za zgodovino je Iva Jančiča: Naša zgodovina v 3 delih. Za 65 din dobite knjigo, ki vam bo služila pri pouku v popolno zadovoljstvo.

—t Ko pridete v Ljubljano, Maribor ali Celje, ne pozabite obiskati Knjižarno Učiteljske tiskarne.

—t V Knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in v njenih podružnicah v Celju in Mariboru si boste lahko nabavili banovinske zvezke za šolske naloge, ki so vpeljani namesto državnih. — Risanke niso predpisane, zato uporabljajte one, ki jih izdeluje in prodajajo naše knjižarne.

—t Za pouk zgodovine in zemljepisja si nabavite zgodovinske in zemljepisne sličice. Serija 30 zgodovinskih ali 30 zemljepisnih slik stane 4 din.

—t Najprimernejša zabava in pouk so Kunstovni načrti elektrotehničnih aparatov: zbrojavni aparat, električni zvonec, indukcij-ski aparat, telefon in mikrofon. Vsak načrt stane 1,50 din.

Novosti na knjižnem trgu

—k Milena Mohoričeva: Korenove Saše učna doba — povest iz življenja slovenske učiteljice. Zenska založba Belo-modra knjižnica v Ljubljani 1940. — Za božič smo dobili knjigo, v kateri znana slovenska književnica obravnava v leposlovnih obliki vrsto ženskih problemov, ki so že skozi vso našo dobo pe-reči, a stopajo zlasti nekateri med njimi vedno bolj v ospredje ter je njihova kočljivost v mnogem posledica razrvanosti današnjega družbenega življenja. — Glavno junakinjo Sašo spremljamo skozi študentovsko dobo in njene peripetije, razočaranja v šoli in doma ter v ljubezni na njeno službeno mesto v hribovsko vas. — Vkljub pomanjkanju dinamičnosti v dejstevanju oseb in ideološkemu teoretiziranju na škodo umetniške plasti dela, najdemo vendar tudi poglavja, ki ustrezajo tudi v tem pogledu in dovolj močno učinkujejo. Tako je vseskozi dobro podan pristrčen odnos med očetom in hčerko. Ganljivo je njeno razumevanje očetove življenjske tragike, ki jo prenaša dostojanstveno v ljubezni do lastne hčerke in do pevke Marije, ki pa je, kot omenjeno, preveč brezbarvno bitje. — Zlasti močno je podan opis dogodka s sošolko Amalijo, resnim dekletom, ki jo upropasti ljubezen do neodgovornega študenta. Tu se pisateljica dotakne dogodka, ki mora voditi zlasti študentko brez sredstev skoraj nujno v propast. — Vsekakor daje knjigi njeno upravičenost predvsem aktualnost problemov, ki jih odgrinja pisateljica z idejno pravilnim pogledom nanje, čeprav naniza

misli — kot omenjeno — za leposlovno obliko preveč esejskično. Toda tendenca vkljub temu ne bo zgrešila svojega smotra in to je važno. Zenske naloge v današnji družbi, vzgojni problemi, odnos med možem in ženo, med otrokom in starši — vsi ti problemi so nakazani v tej knjigi. Sodobni poudarek ima tudi njena ugotovitev o pomenu dela: človek dobi pravi odnos do življenja šele takrat, kadar se mora boriti za kruh. V tem dobi pravi odnos do stvari, loči važno od nevažnega. — Zadnji del knjige pokaže Sašo kot učiteljico na vasi. V prizadevanju, najti pravi odnos do otrok in do njihovih staršev ter razumevanje njih življenja in mišljenja, hoče pisateljica nakazati pot učiteljice med ljudstvo. — Žal, da je prav ta del preveč fragmentaren, prekratki, da bi pokazal vso resničnost, ki jo doživlja danes učiteljica na vasi, zlasti tista, ki se žrtvuje, ki najde pot do ljudi in jo nastopi s samostojnim spoznanjem. Vendar pa bodo zlasti mlajše tovarišice, ki tipljejo in iščejo poti, našle marsikako zrno za svoje ravnanje. — Knjiga se dobi v vseh knjižarnah. Učiteljice, ki jo naroče direktno pri založbi, imajo 15% popust. Knjižotrska cena za vezano knjigo je 96 din, za broširano pa 80 din. A. V.

—k O obdelovanju njivske zemlje — 3. zvezek knjižnice kmečke mladine, sestavljen iz. Primož Simončič, banovinski višji kmetijski svetnik in oddelkov. Šef. Brošura je razdeljena na 5 glavnih odelkov kakor: kdaj obdelujemo zemljo, zakaj obdelujemo, kako obdelujemo zemljo, uspeh obdelovanja in sredstva za obdelovanje. Pisec knjižice, znani strokovnjak, je spisal brošuro prav po ljudno, lahko umljivo. V njej dobi vsak po deželski učitelj snov za praktični gospodarski pouk. Brošuro je izdalo občestvo učiteljev kmečkih nadaljevalnih šol in jo dobite za ceno din 6.— pri upraviteljsvu ljudske šole Ljubljana-Barje.

—k Seljačka sloga in klub ABC so izdali »Popis knjig«, ki jih je izdala in priporočila Seljačka sloga. S to brošuro hočeta Seljačka sloga in klub ABC svoje delo prikazati predvsem hrvatski javnosti. V knjižici so tudi aktualne razprave iz raznih področij gospodarskega, etnografskega in pedagoškega dela. Istotako je v knjižici razpisan tudi natečaj za nadaljnje razprave o teh problemih ter se pozivajo predvsem učitelji in dijaki, da se tega natečaja udeležijo.

—k »Majke za zdravje dece« je naslov tretje knjžice, ki je izšla v Mali knjižnici Seljačke sloge. Ta knjižica ima posebno vrednost, ker je prirejena za kmetijske matere ter razpravlja o negi dece. V tej knjižici so članki treh kmetic, nato znanih hrvatskih zdravstvenih organizatorjev in sicer dr. Nade Kovačič, vseučiliškega profesorja in predstojnika dečje klinike v Zagrebu dr. Ernesta Mayerhoferja in končno predsednika Seljačke sloge in urednika Male knjižnice Rudolfa Hercega. Knjižica ima 52 strani in stane din 1.— V nji so tudi poučne ilustracije.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovane in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

ZELIM ZAMENJATI MESTO

v kamniškem srezu ob avtobusni progi z mestom v laškem, celjskem ali brežiškem srezu. — Naslov v upravi »Učiteljskega tovariša«.

FR. P. ZAJEC
izprašan optik in urar
LJUBLJANA
sedaj Stritarjeva ulica 6,
pri franciškanskem mostu

Vaskovrstna očala, daljnogledi, barometri, toplomeri, higrometri itd. — Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Kvalitetna optika.

TELEFUNKEN
Modeli za 1941

Popularni Telefonken-ov super 054 GWK
Telefonken-ov velesuper 076 WK/GWK
Telefonken-ov specialni super 065 WK/GWK
Telefonken-ov največji super D 707 WKK

To je popoln super z novimi jeklenimi elektronkami. Nove »U«-elektronke približno mnogo toka, ne da bi zmanjšale učinek kakovosti.

Velesuper z ogromno rezervno energije. Opremljen je s 6 jeklenimi elektronkami. Ima 8 vglasilnih krogov, dvojno prestavo za iskanje postaj, magično oko in NAWI-membrano.

Koncertni super s 5 jeklenimi elektronkami, 6 vglasilnimi krogi in z magičnim očesom. Aparat ima veliko rezervno energije ter izborno izravnavo fadingsov. Elegantan kasetna iz orehovine.

Razkošni super s 7 jeklenimi elektronkami in 7 vglasilnimi krogi. Predstopnja s posebnim vhodnim krogom. Ima napravo za avtomatično nastavitve postaj s 10 tipkami ter dvojne kratke valove od 13,7 m dalje. Opremljen je z vsemi tehničnimi odklikami. Izhodna energija 8 vatov.

Nedosegljiv zvočni premera 25 cm.

054 GWK Din 3700—
076 WK/GWK Din 5700—
065 WK/GWK Din 4800—
D 707 WKK Din 8650—

„RADIO“, družba z o. z. v LJUBLJANI

Zimski plašči,
kostumi, kompleji,
obleke in bluže
samo zadnje novosti
v največji izbiri pri

Elite
Prešernova ulica 7-9
Ljubljana